

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการจัดการความรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 2) ระดับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ของครูกับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้ตามแนวคิดของมาร์ควอร์ด (Marquardt, 1996 อ้างถึงใน ศิริทิพย์ ธิติพงษ์วิเศษ, 2552 : 35) ทิวานา (Tiwana, 2000 อ้างถึงใน จุฬาลักษณ์ เศษะวัฒนะกิจกุล, 2555 : 28-29) มาราลิ (Marali, 2001 อ้างถึงใน วิลาวัลย์ มาคุ้ม, 2549 : 106) พรอบส์ (Probst, 2002 อ้างถึงใน เนาวนิตย์ สงคราม, 2556 : 7) น้ำทิพย์ ภิภาวิน (2547 : 16-31) สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน (2548 : 85) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548 : 12) ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2549 : 78-82) วิจารย์ พานิช (2549 : 104) บุญดี บุญญาภิ (2549 : 54) เจษฎา นกน้อย (2552 : 42) และพรณี สวนเพลง (2552 : 45) ได้ตัวแปรสำหรับการวิจัย 4 ตัวแปร ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 21 อ้างถึงใน มณฑา จำปาเหลือง, 2557 : 262-263) ถวัลย์ มาศจรัส (2547 : 144 อ้างถึงใน มณฑา จำปาเหลือง, 2557 : 261) พรณี สวนเพลง (2552 : 66) วุทธิศักดิ์ โกษานุกุล (2554 : 41) ศุภชัย หล่อโลหการ และคณะ (2555 : 10) พชรพรรร พิงนิล (2555) และเนาวนิตย์ สงคราม (2556 : 92) ได้ตัวแปรสำหรับการวิจัย 4 ตัวแปร ได้แก่ การกำหนดกรอบแนวคิด การสร้างต้นแบบนวัตกรรม การทดลองใช้นวัตกรรม และการเผยแพร่ นวัตกรรม เพื่อกำหนดเป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2550 : 189) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การจัดการความรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการนำความรู้ไปใช้ และด้านการแบ่งปันความรู้ ตามลำดับ พิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการแสวงหาความรู้ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และระบบพี่เลี้ยง และสถานศึกษาส่งเสริมการค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ตามลำดับ

1.2 ด้านการสร้างความรู้ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ สถานศึกษาสนับสนุนเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการความรู้ และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน สถานศึกษาจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อให้การทำงานเป็นทีมบรรลุเป้าหมายขององค์กร และสถานศึกษามีระบบสารสนเทศเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากภายนอก ตามลำดับ

1.3 ด้านการแบ่งปันความรู้ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ สถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างทีมที่ปฏิบัติงานดีเยี่ยมกับทีมอื่นๆ เช่น การศึกษาดูงานระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น สถานศึกษามีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสถานศึกษาจัดให้บุคลากรมีการสับเปลี่ยนงานเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

1.4 ด้านการนำความรู้ไปใช้ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีการนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ และบุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นตามลำดับ

2. การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการสร้างต้นแบบนวัตกรรม ด้านการทดลองใช้นวัตกรรม ด้านการกำหนดกรอบแนวคิด และด้านการเผยแพร่นวัตกรรม ตามลำดับ พิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดกรอบแนวคิด โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ เป็นนวัตกรรมที่มีแนวคิดหรือหลักการทางวิชาการรองรับ น่าเชื่อถือ สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา และมีผลการพิสูจน์เชิงประจักษ์ว่าได้ใช้ในสถานการณ์จริงแล้วสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้ ตามลำดับ

2.2 ด้านการสร้างต้นแบบนวัตกรรม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ มีการศึกษาถึงรายละเอียด จุดประสงค์ การเรียนรู้ของนวัตกรรมที่จะสร้าง มีการจัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพนวัตกรรม การเรียนรู้ และมีการทดลองใช้นวัตกรรมระยะสั้นเพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระก่อนนำนวัตกรรมไปใช้จริงตามลำดับ

2.3 ด้านการทดลองใช้นวัตกรรม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ ผู้บริหารแจ้งให้บุคลากรในองค์กรทราบถึงนโยบาย วิสัยทัศน์ กระบวนการ หลักการ ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมใหม่ มีการทดลองใช้นวัตกรรมเพื่อดูว่านวัตกรรมนั้นสามารถนำไปใช้ได้จริงและได้ผลกับผู้เรียน และมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมทั้งในด้านความเหมาะสมถูกต้องทางภาษา เนื้อหา และความสะดวกในการทดลองไปใช้สอนจริง ตามลำดับ

2.4 ด้านการเผยแพร่นวัตกรรม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ มีการนำนวัตกรรมไปขยายผลเพื่อให้ผู้อื่นทดลองใช้ เพื่อเป็นการสะท้อนผลและนำไปสู่การปรับปรุงนวัตกรรมให้มีคุณค่ามากขึ้น มีการประเมินผลนวัตกรรม เพื่อนำผลมาปรับปรุงนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานทั้งรูปสื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการแบ่งปันความรู้ ด้านการนำความรู้ไปใช้ ด้านการสร้างความรู้ และด้านการแสวงหาความรู้ ตามลำดับ

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการจัดการความรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการนำความรู้ไปใช้ และด้านการแบ่งปันความรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในองค์กร เมื่อบุคลากรในองค์กรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการที่จะให้เกิดการจัดการความรู้ขึ้นในองค์กร ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการความรู้ในองค์กรดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพได้ผลลัพธ์ออกมาตามที่องค์กรคาดหวังไว้ ดังที่พรทิพา ดำเนิน (2549 : 28) กล่าวถึงการจัดการความรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการในการระบุนความต้องการความรู้ การแสวงหาความรู้ การสกัดหรือการกลั่นกรอง การจัดระบบ การจัดเก็บและการเผยแพร่ หรือนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ รักษาพงศ์ (2551 : 68-71) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย การระบุนความรู้ การพัฒนาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการเรียนรู้ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.1 ด้านการแสวงหาความรู้ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ จัดกิจกรรมที่เพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และระบบพี่เลี้ยง อีกทั้งยังส่งเสริมการค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ที่องค์กรมีอยู่เมื่อนานไปอาจจะเก่าและใช้ประโยชน์ไม่ได้ อาจไม่ทันสมัย หรือบริบทขององค์กรเปลี่ยนแปลงไป ไม่เหมาะสมกับความรู้ที่องค์กรมีอยู่เดิม การแสวงหาความรู้ใหม่จึงเป็นขั้นตอนสำคัญในการดึงความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายมารวมไว้ เพื่อจัดทำเนื้อหา ให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ดังที่ มาร์ควอร์ด (Marquardt, 1996 อ้างถึงใน ศิริทิพย์ ธิติพงษ์วัฒน์, 2552 : 35) ได้นำเสนอวิธีการแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) ว่าเป็นการแสวงหาความรู้ที่มีประโยชน์และมีผลกระทบต่อการดำเนินการขององค์กรจากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งการแสวงหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งภายในองค์กร (Internal Collection of

Knowledge) เป็นความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่ในองค์กร และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งสำหรับการเพิ่มคุณค่าให้แก่องค์กร การได้มาซึ่งความรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร สามารถทำได้ดังนี้ 1) การให้ความรู้กับพนักงาน เช่น การสอนงาน การฝึกอบรม การสัมมนา การประชุม การแสดงผลงาน ระบบพี่เลี้ยง เป็นต้น 2) การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ 3) การดำเนินการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการปฏิบัติงานต่างๆ ส่วนการแสวงหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งภายนอก (External Collection of Knowledge) องค์กรต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เพื่อการปรับปรุงงานและสร้างให้เกิดความคิดใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพราะองค์กรต้องอาศัยความคิดและการสร้างสรรค์ด้วยข้อมูลสารสนเทศจากสภาพแวดล้อมภายนอก ด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้ 1) การใช้มาตรฐานเปรียบเทียบ (Benchmarking) กับองค์กรอื่น 2) การจ้างที่ปรึกษา 3) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ e-mail บทความ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น 4) การตรวจสอบแนวโน้มทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี 5) การรวบรวมข้อมูลจากลูกค้า คู่แข่งขันและจากแหล่งอื่นๆ 6) การจ้างพนักงานใหม่ 7) การร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ เพื่อสร้างพันธมิตรและการร่วมลงทุน ดังนั้นการแสวงหาความรู้จากภายในและภายนอกองค์กรนั้นก็เพื่อจะได้นำความรู้นั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินัน อินทรภิรมย์ (2550 : 93-95) ได้ศึกษากระบวนการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการแบ่งปันความรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างทีมที่ปฏิบัติงานดีเยี่ยมกับทีมอื่นๆ เช่น การศึกษาดูงานระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น สถานศึกษามีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสถานศึกษาจัดให้บุคลากรมีการสับเปลี่ยนงานเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ภายในสถานศึกษา แต่ก็ยังมีการปฏิบัติได้ดีอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษายังมีบุคลากรผู้มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนความรู้ยังไม่เพียงพอ เพราะหากมีผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาช่วยแบ่งปันความรู้ที่ได้เรียนรู้มาให้กับบุคลากรในองค์กร บุคลากรก็จะสามารถนำความรู้ไปปรับใช้กับงานที่ทำอยู่ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาคน และพัฒนาองค์กร ดังที่ ดาเวนพอร์ท เดอลอง และเบียร์ส (Davenport, de Long ; & Beer, 1998 อ้างถึงใน วิชาวัลย์ มาคุ้ม, 2549 : 102-103) ได้ระบุถึงการแลกเปลี่ยนความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ว่า เป็นการมุ่งที่คนกลุ่มคน การแลกเปลี่ยนความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ จะต้องไม่ใช่เฉพาะเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว ต้องมีการใช้คนด้วย เช่น การประชุม อบรม สัมมนา การสร้างเครือข่าย การประชุมทางไกล การแลกเปลี่ยนความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ไม่ใช่เป็นเรื่องของธรรมชาติ ต้องมีการส่งเสริมและ

สนับสนุน และต้องใช้เวลา การแลกเปลี่ยนความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ จะช่วยในการแก้ปัญหาได้ดีและช่วยเพิ่มพูนความสามารถและทักษะของพนักงานด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์ พงษ์บุผา (2553 : 54-56) ได้ศึกษาการดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นอยู่ในระดับมากคือ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

2. การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการสร้างต้นแบบนวัตกรรม ด้านการทดลองใช้นวัตกรรม ด้านการกำหนดกรอบแนวคิด และด้านการเผยแพร่นวัตกรรม ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมเป็นแนวคิด วิธีการกระทำหรือที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้และกลั่นกรองมาเป็นความคิดที่ใหม่และสร้างสรรค์นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพดีกว่าเดิมและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนั้นการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูต้องคำนึงถึงการสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นของนวัตกรรม การศึกษาและปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารองค์กร โดยนำความรู้ที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้และพัฒนานวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากร จากนั้นจะต้องจุดประกายนวัตกรรม เนื่องจากเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญในการจะทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจที่จะคิดนอกกรอบ เพื่อสร้างประดิษฐ์กรรมหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ เพื่อทำการสร้างนวัตกรรม และนำนวัตกรรมไปใช้ด้วยการประกาศให้ทุกคนในองค์กรได้รับทราบถึงนโยบาย วิสัยทัศน์ กระบวนการหลักการหรือข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมใหม่ เพื่อจะได้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เข้าใจตรงกันและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร ดังที่ วิโรจน์ สารรัตน์ (2546 : 21 อ้างถึงใน มณฑา จำปาเหลือง, 2557 : 262-263) กล่าวถึง กระบวนการนวัตกรรมไว้ว่า ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ และจัดสร้างเป็นต้นแบบนวัตกรรมเพื่อใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน จากนั้นทำการทดลองใช้นวัตกรรมเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อได้นวัตกรรมที่ผ่านการทดลองใช้กับผู้เรียนและปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้ว จึงทำการเผยแพร่นวัตกรรม โดยการนำนวัตกรรมไปขยายผลเพื่อให้ผู้อื่นทดลองใช้และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำนวัตกรรมนั้นเผยแพร่เพื่อบริการให้ใช้กันแพร่หลายต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ ทองพัฒน์ (2556 : 140-142) ได้ศึกษาการพัฒนา

กระบวนการสอนโครงการ โดยวิธีการเรียนแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสอนโครงการโดยวิธีการเรียนแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้มีขั้นตอนกระบวนการ 7 ขั้นตอนดังนี้ การเตรียมทำโครงการ การฝึกทบทวนกระบวนการคิด ลงมือทำตามแผนที่กำหนดไว้ นำแสดงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ปรับปรุง นำเสนอผลงาน และประเมินผล ผลประเมินความตรงและคุณภาพกระบวนการสอนโครงการมีค่าระดับความตรงเป็นที่ยอมรับ ($IOC = 1.00$) และระดับคุณภาพที่ระดับมาก พบว่ากระบวนการที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง ส่วนผลการใช้กระบวนการที่พัฒนาขึ้น พบว่า โครงการออกแบบนวัตกรรมทางเว็บไซต์ที่ได้ มีคุณภาพที่ระดับดี

2.1 ด้านการสร้างต้นแบบนวัตกรรม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากมาเป็นอันดับแรก ซึ่งบุคลากรครู มีการศึกษาถึงรายละเอียด จุดประสงค์การเรียนรู้ของนวัตกรรมที่จะสร้าง มีการจัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพนวัตกรรมการเรียนรู้ และมีการทดลองใช้นวัตกรรมระยะสั้นเพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระก่อนนำนวัตกรรมไปใช้จริง ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างต้นแบบนวัตกรรมเป็นการถ่วงดุลความคิดของบุคลากรในสถานศึกษา แล้วนำมาออกแบบเป็นเครื่องมือที่ต้องใช้พัฒนาการสร้างต้นแบบของนวัตกรรม โดยก่อนนำไปทดลองใช้นวัตกรรมต้นแบบต้องหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและสื่อความหมาย การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอย่างเป็นระบบ ดังที่เนาวนิตย์ สงคราม (2556 : 92) ได้กล่าวไว้ว่าขั้นตอนของการสร้างนวัตกรรมให้เป็นนวัตกรรมต้องคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างนวัตกรรมเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างนวัตกรรม จากนั้นทำการกำหนดหัวข้อที่สนใจควรเน้นความสัมพันธ์ในเรื่องการเรียนการสอนหรือความสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน ทำการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความคิดเห็น เป็นการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ของตนให้บุคคลในทีมรับรู้และร่วมกันระดมแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมและวางแผนสร้างนวัตกรรมเพื่อดำเนินการสร้างผลงานนวัตกรรม ตามแนวคิดหรือรูปแบบที่ได้คิดไว้ในทีม โดยผลงานที่สร้างขึ้นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญต่างๆ เช่น ภาวะผู้นำ ทักษะในการแก้ปัญหา การทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลี นิมทองดี (2557 : 87-88) ได้ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของครู โดยมีการคิดสร้างสรรค์เป็นตัวแปรส่งผ่าน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมอยู่ในระดับสูง

2.2 ด้านการเผยแพร่นวัตกรรม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากมาเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งบุคลากรครูมีการนำนวัตกรรมไปขยายผลเพื่อให้ผู้อื่นทดลองใช้ เพื่อเป็นการสะท้อนผลและนำไปสู่การปรับปรุงนวัตกรรมให้มีคุณค่ามากขึ้น มีการประเมินผลนวัตกรรม เพื่อนำผลมาปรับปรุง

นวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานทั้งรูปสื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ แต่ก็ยังมีการปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้นในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการความรู้ยังไม่ได้รับความใส่ใจมากนักเป็นเพียงการบันทึกความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ลงในแบบฟอร์มเท่านั้น ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้เป็นระบบฐานข้อมูลเพื่อนำมาแสดงผลงานนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู เผยแพร่ผลงาน แลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนครูและบุคคลอื่นๆ เพื่อสะท้อนผล และนำไปสู่การปรับปรุงนวัตกรรมให้มีคุณค่ามากขึ้น ดังที่วิโรจน์ สารัตนะ (2546 : 21 อ้างถึงใน มณฑา จำปาเหลือง, 2557 : 262-263) กล่าวถึง กระบวนการนวัตกรรมไว้ว่า หลังจากทำการทดลองใช้นวัตกรรม เป็นการทดลองภาคสนามซึ่งเป็นการดำเนินการทดลองใช้นวัตกรรมกับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มทดลองในวัยเรียนจริง หลังจากนั้นจะต้องทำการเผยแพร่นวัตกรรม โดยการนำนวัตกรรมไปขยายผล เพื่อให้ผู้อื่นทดลองใช้และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำนวัตกรรมนั้นเผยแพร่เพื่อบริการให้ใช้กันแพร่หลายต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิต, คอนวิษานัส, ตึก และ แมคอีเทิน (Smith, Courvisanos, Tuck and McEachern, 2012 : 112-113) ได้ศึกษาการสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรม : บทบาทของทุนมนุษย์ เพื่อตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารทรัพยากรมนุษย์และนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารลักษณะต่อไปนี้ช่วยพัฒนาความสามารถด้านนวัตกรรมของบุคคลคือ การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และความเชื่อมโยงภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการแบ่งปันความรู้ ด้านการนำความรู้ไปใช้ ด้านการสร้างความรู้ และด้านการแสวงหาความรู้ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการจัดการความรู้เป็นการรวบรวมความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้เจตคติในงาน ประสบการณ์การทำงาน และพฤติกรรมการทำงานของแต่ละบุคคล แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เมื่อรวบรวมแล้วก็มีการนำความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์ วิเคราะห์ หรือจัดระบบใหม่ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ เพื่อนำไปสู่การยอมรับในกฎกติกาขององค์กรที่ทุกคนยอมรับ แล้วนำมาเผยแพร่ความรู้เพื่อให้เกิดการต่อยอดความรู้หรือสร้างประโยชน์จากความรู้และนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร รวมทั้งเป็นแบบอย่างต่อหน่วยงานอื่น อันจะยังประโยชน์ในวงวิชาการและงานการศึกษาต่อไป ดังที่ วุทธิศักดิ์ โภษะกุล (2554) กล่าวว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งประเภท

ของนวัตกรรมการเรียนรู้เป็น 7 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทหลักสูตร นวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทระบบการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ประเภททฤษฎีหรือแนวคิด นวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทการประเมินผล นวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทการบริหารจัดการศึกษา นวัตกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน นวัตกรรมจึงจะประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราลี ฉิมทองดี (2557 : 87-88) ได้ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของครู โดยมีการคิดสร้างสรรค์เป็นตัวแปรส่งผ่าน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของครู โดยมีการคิดสร้างสรรค์เป็นตัวแปรส่งผ่านที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของครูได้รับอิทธิพลทางตรงจากแรงจูงใจในการสร้าง นวัตกรรมการจัดการความรู้และการคิดสร้างสรรค์ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความรู้และแรงจูงใจ โดยส่งผ่านการคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ของครูด้านการแบ่งปันความรู้อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้จากผู้มีประสบการณ์ หรือผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกองค์กร และนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูด้านการเผยแพร่ นวัตกรรมอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดงานแสดงผลงาน นวัตกรรมการเรียนรู้ของครู เพื่อเผยแพร่ผลงาน แลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนครูและบุคคลอื่นๆ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับสูง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเอง โดยการสร้าง นวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ รวมทั้งนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาหรือจัดให้มีการเสนอทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการความรู้ เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางการปรับปรุง แก้ไขให้เกิดการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ

2.2 ควรมีการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการความรู้ของสถานศึกษาต่อไป